

XXI PODGÓRSKIE DNI OTWARTYCH DRZWI

Dziedzictwo to źródło naszego działania i nieustająca inspiracja. To wartość, wokół której budujemy nasze myślenie o wspólnej przestrzeni, o społeczności i kulturze. Przestrzeń dziedzictwa wspaniale jest dzielić z innymi, patrzeć na nie z różnych punktów widzenia, interpretować na wiele sposobów, wplatać w nie nić własnej opowieści. Wtedy dziedzictwo nas łączy. Sumą takiego sojuszu jest tegoroczna edycja Podgórskich Dni Otwartych Drzwi. Oddajemy do Państwa rąk różnorodną opowieść o Podgórzu i jego dziedzictwie. Zapraszamy!

Stowarzyszenie PODGORZE.PL

Piątek, 23 września, inauguracja, Prokocim Erazma Jerzmanowskiego

godz. 17.30

przy dawnej wozowni Jerzmanowskiego, dziś kościele św. Mikołaja z Tolentino, ul. Górników 27

Za patrona tegorocznej Inauguracji wybraliśmy Erazma Jerzmanowskiego – postać, która zapisała jedną z najpiękniejszych kart w historii Prokocimia i tym samym prawobrzeżnego Krakowa. Człowieka, dla którego dziedzictwo, kultura i filantropia były filarami życia i działania. Podążając za tematem tegorocznego święta – „łączy nas dziedzictwo”, łączymy siły z organizacjami, instytucjami i osobami, które dziedzictwo interesuje, inspiruje i które z dziedzictwem pracują. Zatem wraz z Muzeum Podgórza i wystawą „Stał dwór szlachecki”, Towarzystwem Przyjaciół Prokocimia oraz Młodzieżowym Domem Kultury im. K. I. Gałczyńskiego i zakonem augustianów w Prokocimiu zapraszamy wszystkich na Inauguracyjny spacerowy wieczór w parku i pałacu w Prokocimiu. Tomasz Ścieżor wraz z Melanią Tutak opowiedzą Państwu o historii pałacu Wodzickich i Jerzmanowskich, być może nawet uda nam się dostać do środka i zobaczyć słynną salę balową Wodzickich. W budynku dawnej siedziby Towarzystwa Szkół Ludowych, dziś Domu Kultury im. K. I. Gałczyńskiego, dzięki opowieści Grażyny Fijałkowskiej dowiemy się, dlaczego Erazma Jerzmanowskiego nazwano polskim Noblem. Pani Teresa Grzybowska, dyrektorka Domu Kultury, zaprosi nas do Izby Pamięci Prokocimia.

Żywoty świętych osiedlowych. Dzielnica XIII na podstawie Żywotów świętych osiedlowych Lidii Amejko WYMAGANE WEJŚCIÓWKI ul. Zamoyskiego 23 (podwórze)

godz. 19.30

Stworzeni przez Lidię Amejko święci to mieszkańcy osiedla z wielkiej płyty, choć mieszkać mogliby wszędzie. Każdy z nas mija ich codziennie w swojej

dzielnicy. Życiowi wykolejeńcy z duszami z betonu, upadłe anioły spod monopolowego, zapomniani więźniowie swoich mieszkań, karmiący się cudzym życiem widzianym z okna, czarujący pijaczkowie, znawcy śmietnikowych skarbów, podwórkowe Ofelie gadające do siebie i Romeowie spod ciemnej gwiazdy... Desperacko próbują uczynić swoje przegrane życia znaczącymi. Opowiadają o zmaganiach z codziennością, podnosząc je do rangi legendy. Snują bełkotliwe hagiografie w oczekiwaniu na świętość. Zaprosiliśmy ich do Podgórza, urokliwej dzielnicy Krakowa łączącej w sobie klimat małego miasteczka, dzikość przyrody oraz wielkomiejskość muzeów, knajp i restauracji. Usłyszymy ich historie wraz z opowieściami prawdziwych mieszkańców Podgórza. Przyjrzymy się codziennemu życiu dzielnicy, poznamy problemy i marzenia tych, którzy tu żyją, odwiedzimy wyjątkowe miejsca tworzone przez wyjątkowych ludzi. Z tego, co mamy pod ręką, z naszego zwykłego życia stworzymy miejską legendę.

Autorka tekstu: Lidia Amejko

Reżyseria i adaptacja tekstu: Karina Grabowska-Fiałek

Muzyka: Aleksander Fiałek

Wideo: Wiktor Obrok

Występują: Karina Grabowska-Fiałek, Aleksander Fiałek, Karol Śmiałek, Magdalena Woleńska

Czas trwania: 70 minut

Sobota, 24 września, obiekty

Kościółek św. Benedykta,

ul. Stawarza, www.jozef.diecezja.pl

godz. 10.00 – 13.00, oprowadzanie 11.00, 12.00

Rzadka okazja, by odwiedzić jeden z najstarszych kościołów Krakowa, którego początki - wg najnowszych badań archeologicznych - sięgają XI wieku.

Oprowadza: Roman Tekieli

Stopień Wodny „Dąbie” **WYMAGANE WEJŚCIÓWKI**

ul. Ofiar Dąbia (wejście od strony Krakowa)

godz. 10.00, 11.00, 12.30 (grupy po 15 osób)

Od ponad pół wieku ułatwia żeglugę na Wiśle w centrum Krakowa, jest też mostem łączącym Grzegórzki z Podgórzem. A jak wygląda w środku, jak pracuje i jakie tajemnice kryje? O tym opowiedzą pracownicy Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie.

Apteka pod Orłem - Oddział Muzeum Krakowa **WYMAGANE WEJŚCIÓWKI**

Plac Bohaterów Getta 18, www.muzeumkrakowa.pl

godz. 10.00 – 16.30

Dawna apteka Tadeusza Pankiewicza, miejsce spotkań, konspiracji i schronienia dla mieszkańców getta. Personel apteki był w latach 1941–1943 świadkiem dokonywanego przez okupanta aktu niszczenia wielowiekowej historii krakowskich Żydów. Zasługą Pankiewicza i jego współpracowników jest to, że nie pozostawali obojętni na ludzkie cierpienie, udzielali pomocy potrzebującym, a po wojnie świadczyli o tragicznych wydarzeniach, które rozegrały się w krakowskim getcie.

Pracownia Pozłotnicza „Ossolin Art”

ul. Józefińska 15

godz. 10.30

To miejsce, o którym śmiało można powiedzieć „kultowe”. Słynna pracownia pozłotnicza „Ossolin art”. Jej właściciel w niezrównany sposób opowiada o swoim rzemiośle, zabierając nas w świat fruwających płatków złota. Tu naprawia się anielskie skrzydła i leczy stare okaleczone czasem ramy. Troska i maestria, pasja, wieloletnie doświadczenie i niepowtarzalna atmosfera tego miejsca stworzyły jedną z najlepszych podgórszych pracowni rzemieślniczych.

Relikty zespołu koszarowego konnych pionierów/Reitende Pionier Kaserne

ul. Dekerta 15

godz. 11.00

Od momentu ponownego pojawienia się w Podgórzu garnizonów wojsk monarchii austriackiej, a w szczególności po podjęciu w 1850 r. decyzji o powołaniu i budowie Twierdzy Kraków dla potrzeb garnizonu adaptowano, a potem także wznoszono nowe obiekty koszarowe. Uroczy, trochę zapomniany zakątek przy ul. Dekerta nosi pamięć jednej z mocno nietypowych, a jednocześnie nieprzeciętnie ciekawych budowli tego typu - stacjonowali tu pionierzy konni. Okolica ta jest także pełna zapisanych dzisiaj raczej na kartach starych map lub w innych znakach przestrzeni - historii obiektów bojowych, fortyfikacyjnych Twierdzy. Spróbujemy ustalić, odczytać z widzialnych jeszcze śladów - historię tego miejsca, poświęcając i czasom późniejszym mgnienie oka. Chwilę namysłu poświęcimy też rozważeniu sytuacji obecnej i pomysłom na przyszłość tego obiektu i jego otoczenia.

Oprowadza: Krzysztof Śliwa (Małopolskie Stowarzyszenie Miłośników Historii RAWELIN).

Zajazd Pod Kotwicą, podwórze

ul. Limanowskiego 5

godz. 11.00

Budynek "Zajazdu Pod Kotwicą" odegrał w latach powojennych niezwykle ważną rolę w dziejach krakowskiej psychiatrii. To właśnie w tym budynku w

1946 r. dr Władysław Stryjeński, jeden z najwybitniejszych polskich lekarzy psychiatrów, utworzył pierwszą i przez wiele lat jedyną w Krakowie (oraz jedną z pierwszych w Polsce) Przychodnię Zdrowia Psychicznego, co było w tamtym czasie dokonaniem pionierskim. Zapraszamy do niedawno odnowionego przez dewelopera Matexi Polska budynku przy Limanowskiego 5. Opowiemy o historii wspomnianej, ważnej również dla Podgórza, Przychodni oraz o jej twórcy, doktorze Władysławie Stryjeńskim. Będzie można również obejrzeć wystawę poświęconą temu zasłużonemu lekarzowi i działaczowi społecznemu. Opowiada: Damian Leszczyński

Jesienią tego roku przypada 10. rocznica spacerów z cyklu "Kobierzyn. Cztery Pory Roku". W związku z tym zapraszamy na uroczysty, rocznicowy spacer po zabytkowym terenie szpitalno-parkowego zespołu w Kobierzynie, który odbędzie się w sobotę, 15 października o godz. 14.00. Szczegóły wkrótce na stronie podgorze.pl.

Szkoła Muzyczna I i II stopnia im. B. Rutkowskiego

ul. Józefińska 10, www.sm1krakow.eu

godz. 11.00, 12.00, 13.00 (30 min) - zwiedzanie szkoły, zbiórka w holu.

od godz. 11.00 możliwość uczestniczenia w próbach otwartych orkiestry symfonicznej, chóru oraz zespołów jazzowych.

Budynek z poł. XIX wieku, przez większość czasu był siedzibą różnych szkół. Od 1964 r. mieści się tu szkoła muzyczna. W 2014 r. powstało nowe skrzydło, gdzie mieszczą się nowe sale dydaktyczne oraz nowoczesna sala koncertowa. Budynek jest przystosowany dla osób niepełnosprawnych.

Krakowska Pijalnia Zdrojowa

ul. Wadowicka 1b (Rondo Antoniego Matecznego)

www.krakowskapijalnia.pl

godz. 11.00-14.00 - Mateczny Zdrój dla najmłodszych podgórczan

11.00 „Witamy Podgórze!” - powitanie uczestników spotkania

11.10 „Pijemy jak smok” – degustacja wody mineralnej

11.30 „Co może chmura?” – o wodzie dla najmłodszych - Alina Duda
„H2O na Błękitnej Planecie” – o wodzie i jej różnorodności

– Maciej Tomaszewski

12.00 „Chmura do picia” – spotkanie z autorką książki dla dzieci - Alina Duda

12.15 „Bez lania wody” - konkurs wiedzy o wodzie dla najmłodszych

12.30 „Woda dla mądrego smoka” - o sile minerałów dla najmłodszych
– Alina Duda i „Mateczny odkrywca” - o historii powstania uzdrowiska

– Maciej Tomaszewski

13.00 „Chmury jak pierogi” - plener malarski dla dzieci

Podczas spotkania woda mineralna gratis dla dzieci oraz dla Gości, którzy przyjdą w kapeluszach

Szkoła Podstawowa nr 29 im. Jana Matejki

al. Dembowskiego 12, www.sp29.szkolnastrona.pl

godz. 11.00 – 13.00

Zapraszamy na wystawę starych dokumentów opowiadających o dziejach szkolnictwa w Podgórzu. Można będzie zobaczyć między innymi księgi uczniów z XIX wieku, protokoły rad pedagogicznych z początku XX w. i wiele innych dokumentów dotyczących Szkół Podstawowych nr 23 i 29 oraz Gimnazjum nr 34.

Szachy drewniane

ul. Benedykta 3, www.mojeszachy.pl

godz. 11.00 – 12.00 i 15.00 – 16.00

Jest w Podgórzu miejsce, w którym w tajemniczy sposób z drewnianych klocków drewna wyrastają pionysy, królowe, króle i wieże – dowolnych rozmiarów. Artysta potrafi wyczarować dowolne figury szachowe z dowolnego drewna w dowolnym kolorze, charakterze czy wielkości. Wykonywane ręcznie w pojedynczych egzemplarzach. Twórcą tego szachowego świata jest artysta rzeźbiarz Łukasz Wiciarz. Największa plansza do gry, która tu powstała miała 80 cm. Zapraszamy na opowieści o pasji rzeźbienia jednej z najszlachetniejszych królewskich gier.

Zaprasza właściciel: Łukasz Wiciarz

Centrum Kultury Podgórza

ul. Sokolska 13, www.ckpodgorza.pl

godz. 11.30

"Rodzinne spotkanie ze starą szkołą" – Orowadzanie po budynku, w którym mieściła się Publiczna Męska Szkoła Powszechna nr 24 im. Tadeusza Kościuszki. Zapraszamy na rodzinną lekcję kaligrafii, naukę gry w zośkę, poczęstunek na „drugie śniadanie”, bliskie spotkanie z liczydłem, a nawet na możliwość... klęczenia na grochu.

Orowadza: Iwona Wernikowska

Muzeum Podgórza, oddział Muzeum Krakowa

ul. Limanowskiego 51/Powstańców Wielkopolskich 1,

www.muzeumkrakowa.pl

godz. 12.00 wernisaż wystawy fotografii Krzysztofa Uchańskiego pt.

„Mochackiego 71”

Zapraszamy na wernisaż do sali „Notatnik”, która jest częścią wystawy „Stał dwór szlachecki”. Będzie to opowieść fotograficzna.

Kilka lat temu rodzina Bemów opuściła stary dwór na Woli Duchackiej. Zabrali ze sobą pamięć oraz materialne ślady dawnego życia. Ale nie wszystkie. To, co pozostało, a co dostrzegł i czułym okiem uwiecznił fotograf jest poruszającą opowieścią o domu, którego już nie ma, o życiu, które go opuściło i uparcie nie chce do niego wrócić. Z fragmentów ujętych w fotograficznym portrecie f

wyłowione zostało echo spraw, pasji i radości – życia. Pajęcza sieć otacza nawet dzwonek do drzwi, nie ma komu pukać, nie ma kto otworzyć. Był dwór, nie ma dworu. Było życie, nie ma życia.

Podgórskie tajemnice nieba i ziemi...

godz. 12.00

zbiórka: pod kopcem Kraka od strony Krakowa.

Podgórze kryje wiele sekretów, ale niektóre z nich są naprawdę zaskakujące, łącząc tajemnice nieba i ziemi! Bo czy wiecie, że kopiec Krakusa, jeden z symboli Podgórza, to najstarsze obserwatorium astronomiczne w Polsce, a wraz z innymi kopcami Krakowa tworzy ziemne Stonehenge? Albo, że Podgórze jest zaiste wielkie; leży bowiem aż na dwóch półkulach Ziemi, gdyż jego środkiem przebiega południk zerowy? Czym w rzeczywistości była kapliczka, stojąca w miejscu szkoły podstawowej nr 29? Jaka tajemnica zakodowana jest w planie Starego Podgórza? Co wspólnego mają medaliony na murach podgórskich kamienic z Wieżą Eiffla? O tych i innych, nieoczywistych tajemnicach Podgórza opowie Mariusz Meus – odkrywca nowego środka Polski, badacz historii geodezji, astronomii oraz sekretów Krakowa z akcji "Honorowy Południk Krakowski" (www.facebook.com/HonorowyPoludnikKrakowski)

Fort 52 Borek, Centrum Kultury Podgórza **NOWE MIEJSCE**

ul. Forteczna 146, www.borek.ckpodgorza.pl

godz. 12.00

Jeden z najciekawszych fortów artyleryjskich Twierdzy Kraków. Powstał w latach 1885–1886. Jego zadaniem było ryglowanie wylotów dróg z miasta i zabezpieczenie podejść do pierścienia fortecznego od południa. Jest budowlą eksperymentalną, testującą rozmaite osiągnięcia inżynierii fortecznej całej Europy. Projektantem Fortu Borek był Szwajcar - gen. Daniel Salis-Soglio. Forteczny park jest wyjątkowo udaną realizacją. Na długo przed otwarciem młodzież z Klinów nadała mu sympatyczną nazwę „Panierka”. Nikt chyba już nie pamięta dlaczego.

26 grudnia 1944 r. na przedpolu fortu lądował awaryjnie amerykański bombowiec B-17 o imieniu własnym „Candie”. Samolot brał udział w nalocie na rafinerię w Blachowni Śląskiej. Pilot, por. Harry O. Filer, mistrzowsko posadził maszynę ratując załodze życie. W parku, w miejscu lądowania „Candie” powstała instalacja parkowa upamiętniająca to wydarzenie. Jest to jedyny na świecie pomnik 15 Armii Sił Powietrznych USA na świecie. Oprowadza: Robert Springwald (Fundacja im. Tadeusza Kościuszki)

Kościół św. Józefa

ul. Zamoyskiego 2, www.jozef.diecezja.pl

godz. 13.15 – zwiedzanie podziemi plebanii czyli Kamieniołomu im. Jana Pawła II

Wykute w skałach Krzemionek, były piwnicami zajazdu, gdzie składowano towary i opał. Po wprowadzenia stanu wojennego stały się schronieniem oraz niezwykle prężnym i znanym ośrodkiem spotkań podziemnej „Solidarności” zakładów pracy Podgórze, a także miejscem działalności artystycznej, podziemnym teatrem, galerią sztuki oraz miejscem spotkań z liderami opozycji. Dziś ta wyjątkowa przestrzeń jest centrum kulturalno-religijnym, a jej nazwa pochodzi od poematu Karola Wojtyły „Kamieniołom”.

Oprowadza: Marek Cholewka

godz. 14.00 - „Golgota Podgórska – Ogród rzeźb”

Plenerowa galeria 30 rzeźb prof. Wincentego Kućmy o tematyce religijnej i patriotycznej wtopionych w naturalne otoczenie skał i zieleni.

Oprowadza: ks. proboszcz Antoni Bednarz

Dom Prowincjalny Zgromadzenia Sióstr Franciszkanek Rodziny Maryi

ul. Parkowa 11B WYMAGANE WEJŚCIÓWKI

godz. 14.00

Poznamy historię zgromadzenia działającego od końca XIX wieku i założonego w 1959 r. domu zakonnego, zobaczymy m.in. kaplicę z relikwiami założyciela i witrażami z podgórskiego zakładu Paczków. Posłuchamy opowieści o założycielu św. Arcybiskupie Zygmuncie Szczęsnym Felińskim, tajemnicy uzdrowienia i zakonnej codzienności.

Biblioteka Kraków, Biblioteka Główna

ul. Powroźnicza 2, www.biblioteka.krakow.pl

godz. 14.00

Biblioteka Główna zaprasza do zwiedzenia XIX-wiecznego dworku Beaty Matejkówny. Uczestnicy spotkania poznają historię obiektu, zwiedzą ogród biblioteki oraz Gabinet Jerzego Pomianowskiego, pisarza, znawcy historii Europy Wschodniej, redaktora i tłumacza książek. Podczas zwiedzania zostaną również zdradzone tajemnice biblioteki.

Oprowadza: Jola Wierzchowska-Kozaczka

Szturm na fort nr 50 "Prokocim"

zbiórka: skrzyżowanie ulic Kostaneckiego i Jakubowskiego

godz. 14.00

Jakie cechy posiadał typowy, austro-węgierski fort artyleryjski z lat 80. XIX w.? Jak planowano go atakować, a jak bronić? Na te i inne pytania odpowiemy w czasie dwugodzinnego spaceru.

Uwaga: obiekt nie jest przystosowany do zwiedzania. Prosimy o zabranie obuwia turystycznego i latarki.

Oprowadza: Piotr Leonowicz

Dawna Lodownia Miejska, Zespół Szkół Gastronomicznych nr 2 im. prof. Odonu Bujwida

ul. Zamojskiego 6, www.zsgnr2krakow.pl

godz. 14.00 i 15.00

Miejsce to - jak żadne inne - budzi wyobraźnię zwiedzających. Nic dziwnego, te dwa długie korytarze wykute w litej skale Krzemionek, lód z Wisły, temperatura bliska zera stopni Celsjusza, kupcy sprzed wieku... Towarzysząca temu historia najstarszej Szkoły Gastronomicznej w Krakowie i jej zarejestrowany produkt lokalny – „ciasteczka wysmienite” oraz dowcipna interpretacja pewnej łacińskiej sentencji...

Oprowadza: Marta Gdańska

Studio Ceramiki „Terra”

ul. Potebni 6

godz. 14.00-16.00 pokaz lepienia talerzy z wykorzystaniem szeroko pojętej natury

Studio Ceramiki „Terra” słynie z aniołów, bo w dobrym smaku jest mieć swego opiekuna lub opiekuna komuś podarować. Pewnego dnia właścicielka postanowiła zrobić coś użytkowego. Na początek zaprojektowała zestaw śniadaniowy składający się z talerzyka, kubka, kieliszka do jajek i filiżanki do herbaty, bo lubi pić herbatę w filiżance. Bo miło jest usiąść do pięknie nakrytego stołu wysmakowanymi naczyniami ceramicznymi. Od tego czasu minęło 10 lat, a z Pracowni "Terra" wyruszyły w świat liczne talerze do spaghetti, wszelkich rozmiarów miski, miseczki, czarki, pojemniki kuchenne, patery na owoce i ciastka. Wyfruwają niemal natychmiast, bo po prostu chce się je mieć od razu i od razu napełnić je smakiem.

Będzie można też zobaczyć klimatyczną pracownię i porozmawiać z niezwykłą właścicielką - Barbarą Pudełko.

Lokomotywnia Płaszów **WYMAGANE WEJŚCIÓWKI**

godz. 14.30 i 16.00

zbiórka: przed wejściem głównym na dworzec Kraków Płaszów od strony miasta

W latach 1908-1909, w odpowiedzi na wzrost zadań przewozowych na kolejach Galicji Zachodniej, na terenie przylegającym od południowego wschodu do stacji Podgórze Płaszów wybudowano jeden z największych w regionie zespołów parowozowni i warsztatów naprawy taboru. To unikatowy dziś przykład ewolucji kolejowej myśli technicznej. Zwiedzanie pozwoli zapoznać się z jego historią oraz specyfiką pracy.

Oprowadza: Stowarzyszenie Miłośników Kolei w Krakowie

Dawna fabryka Emalia Oskara Schindlera – Oddział Muzeum Krakowa
WYMAGANE WEJŚCIÓWKI

ul. Lipowa 4, www.muzeumkrakowa.pl

godz. 15.00, 15.20, 15.30, 16.20, 17.00

Zwiedzanie wystawy stałej – „Kraków - czas okupacji 1939 - 1940”.

Lokal Targowa 2 **NOWE MIEJSCE**

ul. Targowa 2, spotkanie „Pankiewicz od szkieł - Feliks Dziuba – poznajmy się!”

godz. 17.00

Pewnie wszyscy znają Oskara Schindlera, tego od fabryki i tytułowej, spielbergowskiej listy. Sporo osób słyszało zapewne o Tadeuszu Pankiewicz, tym od apteki i getta. Czas, by poznać Feliksa Dziubę - przedwojennego pasjonata sportu, autora wierszy, a jednocześnie chemika i przemysłowca, co nie pozostało bez wpływu i znaczenia jeśli chodzi o wojenne losy tego krakowianina powiązane z Podgórzem, a konkretnie z ul. Targową (choć nie tylko!).

Posłuchamy opowieści o człowieku, a także o miejscu, które za sprawą niedawnych znalezisk nowych gospodarzy przypomina o trudnym czasie (czasie pogardy i próby), w którym przyszło żyć Feliksowi Dziubie. Nazwalismy go jakiś czas temu „Pankiewiczem od szkieł” i szkła będą miały też swoje 5 minut. Opowiadają: podgorze.pl, Targowa 2 i przyjaciele

Park Duchacki,

ul. Malborska, (zbiórka przy dawnym spichlerzu)

godz.17.30

Wernisaż wystawy plenerowej „Stał dwór szlachecki” realizowanej przez Muzeum Podgórze w ramach programu „Muzeum po sąsiedzku” – plenerowa opowieść o historii dworów na Woli Duchackiej oraz przechadzka śladami dworskiej historii.

Stacja Badawcza OUTSIDER Art

ul. Kalwaryjska 29/0, www.stacjabadawcza.com

godz. 18.00 – finisaż wystawy Małgorzaty Foltyn-Bajgot pt. Faza REM

Stacja Badawcza OUTSIDER Art to placówka Stowarzyszenia Psychiatria i Sztuka im. dr. Andrzeja Kowala. Ulokowana w sercu Starego Podgórze jest jedyną tego typu galerią, która realizuje działania zmierzające do popularyzacji i lepszego zrozumienia sztuki szeroko pojętej, zarówno profesjonalnej, art brut, jak i wszelkiego rodzaju zjawisk z obszaru outsider art zwłaszcza w zakresie malarstwa, rysunku, grafiki, fotografii, działań przestrzennych i filmu. Ośrodek jest miejscem aktywizacji społecznej i zajęciowej, prowadzi warsztaty, konsultacje i konkursy. Gromadzi kolekcje sztuki oraz dokumentuje twórczość artystów. Organizacją galerii i wystaw zajmuje się Grażyna Borowik, malarka, pedagog i prezydent Stowarzyszenia.

Globus Music Club **NOWE MIEJSCE**

ul. Węgierska 4

godz. 19.30 – o dawnej fabryce obuwia Globus, która mieściła się w tej kamienicy w latach 30. XX w. opowie Janina Wnuk

godz. 20.00 – koncert Bossa Nova od Nowa i Witold Wnuk

Niedziela, 25 września, spacer

Historia KL Plaszow

godz. 9.00 (1,5 h)

zbiórka: Szary Dom, ul. Jerozolimska 3

W 1942 r. na obrzeżach Krakowa Niemcy utworzyli obóz pracy przymusowej dla krakowskich Żydów, przekształcony następnie w obóz koncentracyjny. Największą grupę więźniów stanowili Żydzi przesiedleni z getta krakowskiego w marcu 1943 r. Do obozu trafiali też Żydzi z innych gett w Generalnym Gubernatorstwie oraz Polacy podejrzani o działalność konspiracyjną, a także rodziny romskie. W sierpniu 1944 r. w obozie przetrzymywano kilka tysięcy Polaków ujętych podczas tzw. czarnej niedzieli. KL Plaszow był również miejscem egzekucji więźniów krakowskiego gestapo.

Likwidując obóz, Niemcy starali się zatrzeć dowody popełnianych tu zbrodni. Dzisiaj na terenie poobozowym można jedynie zobaczyć pozostałości cmentarzy, fragmenty infrastruktury obozowej oraz ślady niwelacji terenu. Znajdują się tam także pomniki upamiętniające ofiary obozu.

Celem spaceru jest przedstawienie historii KL Plaszow oraz historycznej i współczesnej topografii tego miejsca pamięci.

Oprowadza Kamil Karski (Muzeum KL Plaszow)

Łagiewniki

godz. 10.00 (1,5 h)

zbiórka: ul. Siostry Faustyny przy sklepie Żabka (na przeciwko wejścia do Sanktuarium).

Łagiewniki krakowskie, tak mało znane, a przecież mające ciekawą historię. To tu urodził się i z ogromną pasją przez wiele lat gromadził materiały dotyczące Łagiewnik druh Stanisław Milan. Skąd wzięła się nazwa ŁAGIEWNIKI? Kim był Maurycy Baruch i jak powstała Fabryka Armatur? Który ze znanych sportowców Cracovii i Wisły zaczynał swoją karierę w łagiewnickim klubie Łagiewnianka.

Te i wiele innych ciekawostek usłyszycie Państwo na spacerze organizowanym przez Łagiewnickie Towarzystwo Kulturalne.

Oprowadzają: Zyta Wawrzyńczyk i Piotr Biesikirski.

Piaski Nowe, Piaski Wielkie - atlas czasu i przestrzeni

godz. 10.00 (2 h)

ul. Łużycka 55 (pawilon handlowy w centrum osiedla, przed sklepem „Stokrotka”)

Trasa: modernistyczny układ urbanistyczny osiedla Piaski Nowe, samodzielna jednostka miejska z otwarciem na macecznik kulturowy Piaski Wielkie, prezentacja efektów działań społecznych w oparciu o wielowiekowe dziedzictwo dawnej wsi (do 1941 r.) Piaski Wielkie, piaszczański dwór o cechach późnobarokowego pałacu, Kościół Najświętszego Serca Pana Jezusa, cmentarz parafialny, schron amunicyjny Twierdzy Kraków.

Oprowadza: Ewa Gaj (autorka książki „Na granicy miasta i łąki. Dziedzictwo kulturowe Dzielnicy XI Krakowa Podgórze Duchackie”)

Wzgórze Tynieckie - cz. I

godz. 10.00 (ok. 2 h)

zbiórka: przystanek „Tyniec”, w samym centrum Tyńca, skrzyżowanie ul. Bogucianka, Bolesława Śmiałego i Benedyktyńskiej (uwaga - nie mylić z pętlą linii 112 „Tyniec Kamieniołom”!) Dojazd: linia 112 z os.

Podwawelskiego, odjazd o 9.30); linia 203 z Czerwonych Maków P+R, odjazd o 9.24, linia 203 ze Skawiny, odjazd o 9.16.

Tyniec, dawna podkrakowska wieś, od 50 lat jest już częścią miasta. Nadal zachowała swój nieco wiejski charakter. Nazwę „Tyniec” identyfikujemy często z najstarszym w Polsce klasztorem oraz benedyktynami, ale okolice Tyńca również są ciekawe. Podczas wycieczki przejdziemy się fragmentem Wzgórz Tynieckich. Zdobędziemy wzgórze Wielkanoc, które swą nazwę posiada nieprzypadkowo. Wyjdziemy na malownicze wzgórze Kowadza (czasem zwane Kowodrzą, nie mylić z Krowodrzą!) z wieloma wystającymi skałkami wapiennymi. Podejdziemy pod Biedzinkę, czyli Góralski Kapelus, pod którym znajduje się osnute legendami źródło Świętojańskie. Na koniec odwiedzimy mogiły Żydów z czasów II wojny światowej oraz powojenną kapliczkę. Części druga i trzecia w kolejnych latach!

Oprowadza: Emil Bajorek („Krakonik”, Stowarzyszenie PODGORZE.PL, PTTK, Crux Galiciae, Hutniczy Klub HDK PCK, pokrakus.wordpress.com)

Trzy kobierzyńskie nekropolie

godz. 11.00 (2 h)

zbiórka: przystanek MPK Lubostroń (na żądanie), ul. Kobierzyńska, dojazd autobusami: 106, 136, 194.

Są Lubostronie słynne pałacami, parkami, konnymi zaprzęgami, a kobierzyński Lubostroń łączy trzy tutejsze nekropolie. Wspomnimy o kilku nieprzeciętnych osobach, które odegrały ważną rolę w życiu lokalnej społeczności. Kto zechce poznać lubą okolicę, tego serdecznie zapraszam na spacer ulicą Lubostroń.

Oprowadza: Urszula Kryszalowicz

Podgórze dla najmłodszych (powyżej 6 lat)

godz. 11.00 (ok. 1,5 h)

zbiórka: pod kopcem Kraka

Jakie tajemnice kryje w sobie kopiec Kraka? Gdzie Mistrz Twardowski prowadził swoją szkołę alchemii, a gdzie straszy Czarna Księżniczka? Czy w Podgórzu grasowali zbójcy? Gdzie można spotkać podgórskie wiewiórki, a gdzie ukrywa się Podgórski Jelonek?

Tych i wielu innych ciekawych opowieści wysłuchacie na spacerku przeznaczonym dla najmłodszych - a na wytrwałych odkrywców Podgórza na zakończenie zwiedzania czekać będzie słodka niespodzianka!

Oprowadza: Izabela Mistarz (Federacja Stowarzyszeń Przewodnickich)

Architektura nieoczywista. Spacer eksperymentalny

godz. 11.00 (2 h)

zbiórka: Szary Dom, ul. Jerozolimska 3

Analiza architektury to jeden ze sposobów opisu przestrzeni obozów koncentracyjnych. Budowa tego typu założeń była każdorazowo logistycznym wyzwaniem. W pracach przy powstawaniu obozu pracy i koncentracyjnego Plaszow uczestniczyły prywatne polskie i niemieckie firmy, ale obóz wznosili przede wszystkim więźniowie żydowscy skupieni w grupie Barackenbau, która liczyła jednorazowo nawet 7 tysięcy osób.

Podczas spaceru uczestnicy poznają historię KL Plaszow przez pryzmat architektonicznego założenia, jakim był obóz. Dzięki archiwalnym planom i fotografiom zwiedzający zyskują wiedzę o tym, jakie były warunki życia więźniów i obraz tego, jak przestrzeń obozu oddziaływała na osoby w nim osadzone.

Oprowadza Kamil Karski (Muzeum KL Plaszow)

Bagry – mazurskie klimaty w Krakowie

godz. 12.00, www.kz.hornkrakow.pl

zbiórka: parking przed KŻ HORN KRAKÓW, ul. Kozia 22, 10 minut z przystanku Rzebika (tramwaj: 6, 11, 20, autobus: 128, 158)

Bagry – kawałek Mazur w Krakowie. Obejrzymy zalew i okolice z wieży widokowej i mariny Klubu Żeglarskiego Horn Kraków. Poznamy historie zalewu, znane i nieznanne. Powstały tu nowe atrakcje: ścieżka edukacyjna, strefy relaksu, plaża Chorwacja i łaźnia solankowa. Dowiemy się, gdzie w Krakowie można złapać wiatr w żagle i dlaczego na Bagrach jest go najwięcej, a także jak penetrować głębiny wśród wraków i surfować na desce na wyciągu wakeboardowym.

Oprowadza: Józefa Ogrodnik (Prezes KŻ Horn Kraków)

Dębniaki dla początkujących

godz. 12.30

zbiórka: Przystanek „Rynek Dębnicki” w kierunku os. Podwawelskiego

Od osady służebnej, przez dalekie przedmieście, do modnej śródmiejskiej dzielnicy. Od secesji do postmodernizmu. Od fabryk do centrów kultury. Podczas naszego spaceru przejdziemy najpiękniejszymi uliczkami Dębnik, odkrywając drzemiące w ogrodach wille, detale kamienic oraz plejadę postaci związanych z tą dzielnicą.

Oprowadza: Aleksandra Mróz-Ferfecka

Wojenne dzieje „Libana”. Kamieniołom Libana i Służba Budowlana w Generalnym Gubernatorstwie

godz. 14.00 (ok. 1 h)

zbiórka: ul. Za Torem 22, przed wejściem

Skąd się wzięła nazwa „Liban”? Dlaczego ten kamieniołom jako jedyny spośród krakowskich wapienników zyskał złą sławę? Leżący w cieniu KL Płaszów, teren byłego obozu karnego Służby Budowlanej był świadkiem wielu okupacyjnych tragedii. Poznamy rolę, ale i znaczenie gospodarcze, „Libana” w systemie okupacyjnego terroru. Zatrzymując się przed pomnikiem – mogiłą grupy junaków zamordowanych przez Niemców w 1944 r., przywołamy tamte wydarzenia...

Oprowadza: Piotr Makuła (Muzeum Armii Krajowej im. Gen. Emila Fieldorfa „Nila”)

Podgórski przemysł metalowy

godz. 15.00 (1,5 h)

zbiórka: po podgórskiej stronie mostu Powstańców Śląskich – z widokiem na most kolejowy

Pomimo otaczającej nas technologii krzemowej żyjemy wciąż w epoce żelaza. Obecnie tworzy się z niego nie tylko narzędzia – stal jest budulcem naszego świata.

Nie wszyscy wiedzą, że to w Podgórzu, a nie w Krakowie, powstała pierwsza huta żelaza. Istniało też tutaj mnóstwo zakładów metalowych stanowiących ważne dziedzictwo, o którym nie powinniśmy zapominać.

Oprowadza: Sławomir Węgrzyn (upadektechnikrakowa.blogspot.com)

Stacja Bieżanów, czyli kolejowe peryferie „wielkiego” Podgórza

godz. 15.00 (2 h)

zbiórka: ul. Stacyjna przy pomniku Pod Orłem w centrum Bieżanowa.

W lutym 1856 r., niespełna dekadę po doprowadzeniu drogi żelaznej do Krakowa, niewielki Bieżanów otrzymał kolejowe „okno na świat”. Tutejszą stację usytuowano na szlaku w kierunku Lwowa, wyznaczając jej rolę węzła komunikującego wielkie saliny. O jej randze świadczy to, że wyprzedzała ona o 28 lat otwarcie stacji w Podgórzu. Historia stacji Bieżanów zapisana jest w

powstałych w jej obrębie obiektach, spośród których wyróżnia się stylowy (niestety zaniedbany) budynek dworca. W trakcie spaceru zapoznamy się z dziejami bieżanowskiego założenia i zajrzemy na pobliską stację Prokocim Rozrządowy.

Oprowadza Dominik Lulewicz (Muzeum Krakowa).

Ludwinów

godz. 15.30 (ok. 1,5 h)

zbiórka: przystanek autobusowy „Ludwinów” w kierunku ronda

Matecznego

Ludwinów to dawna wieś, po której zachował się zespół kilku uliczek ze starą zabudową. Niestety, dalszy los tych budynków jest niepewny, a jedyne dwa drewniane domy są już opuszczone. Ludwinów miał ciekawą historię jako wieś i później jako dzielnica Krakowa. Tutaj zlokalizowano znane zakłady garbarskie oraz inne zakłady przemysłowe. Stąd wywodzi się legendarny Robotniczy Klub Sportowy „Garbarnia”, mistrz Polski w piłce nożnej z 1931 roku. Tutaj mieszkało kilka znanych postaci, o tym miejscu powstawały piosenki, a nawet wodewil „Lola z Ludwinowa”. Na wycieczce będziemy kluczyć wśród pozostałości dawnego Ludwinowa, zajrzemy również pod obie ludwinowskie świątynie. Na zakończenie przewodnik zobowiązuje się zaśpiewać „Ludwinowskie tango”, do czego zachęca wszystkich uczestników wycieczki. Orowadza: Emil Bajorek („Krakonik”, Stowarzyszenie PODGORZE.PL, PTTK, Crux Galiciae, Hutniczy Klub HDK PCK, pokrakus.wordpress.com)

Podgórskie Popołudnie Wspomnień – Dziś tutaj stoi plomba

godz. 15.30 (1,5h)

zbiórka: Rynek Podgórski, miejsce, w którym była kiedyś fontanna

A co kiedyś było w tym miejscu? Tegoroczny spacer wspomnieniowy poświęcony jest budownictwu wypełniającemu przestrzenie pomiędzy innymi, znacznie starszymi budowlami. Podczas spaceru wspominać będziemy, co znajdowało się przy Rynku Podgórskim 7, zanim zbudowano tam blok, przy ul. Potebni 6 i 10, ul. Rękawka 11, czy Placu Niepodległości 19.

Do udziału w spacerze zapraszamy głównie tych z Państwa, którzy mieszkali w Podgórzu w latach 70. i 80., gdy te bloki powstawały, i zechcą z nami powspominać. Ale zapraszamy również tych, którzy tych lat nie pamiętają, a chcieliby dowiedzieć się czegoś o naszej dzielnicy.

Orowadza: Andrzej Zdybalski (Stowarzyszenie PODGORZE.PL)

Tajemnice i zagadki dawnego Płaszowa

godz. 16.00 (ok. 1,5h)

zbiórka: pętla tramwajowa Mały Płaszów

Przejdziemy najstarszą częścią Płaszowa. Zapoznamy się z bogatą historią tego miejsca oraz zobaczymy zachowane elementy architektury podmiejskiej z

XIX w. i pocz. XX w. Poznamy też cenne walory przyrodnicze dzielnicy oraz miejsce, gdzie znajduje się geograficzny środek Krakowa.
Oprowadzają: Maciej Mieziań (Muzeum Krakowa) wraz z drużyną

Подгуже для початківців. Екскурсія українською мовою / Podgórze dla początkujących. Spacer w języku ukraińskim.

godz. 12.00 (2 h)

zbiórka: Rynek Podgórski, przed kościołem św. Józefa

Подгуже було колись окремим містом заснованим в 1784 році на лівому березі річки Вісла. Під час екскурсії погуляємо мальовничими вуличками Подгуже та побачимо найважливіші пам'ятки архітектури – ринкову площу з ратушею і костелом св. Йосифа, таємничий костелик св. Бенедикта, вілли з кінця 19 століття і... кольорові сходи.

Екскурсовод: Анна Важеха

Місце зустрічі: площа Ринок Подгуже, перед костелом св. Йосифа

Prowadzenie Ania Warzecha (Muzeum Krakowa/Muzeum Podgórze)

Organizator zastrzega sobie prawo do zmiany programu z przyczyn niezależnych.

„Dofinansowano w ramach programu Narodowego Instytutu Dziedzictwa – Wspólnie dla dziedzictwa”

ORGANIZATOR:

Stowarzyszenie PODGORZE.PL

PARTNERZY

Muzeum Podgórze/Muzeum Krakowa, Rada Dzielnicy XIII, Centrum Kultury Podgórze

WSPÓŁPRACA:

Muzeum Armii Krajowej im. Gen. Emila Fieldorfa „Nila”

Stowarzyszenie Przyjaciół Woli Duchackiej

Zespół Szkół Gastronomicznych nr 2 im. Odonu Bujwida

Stowarzyszenie Miłośników Kolei w Krakowie

Łagiewnickie Towarzystwo Kulturalne

PATRONAT MEDIALNY

TVP Kraków, Wiadomości

WEJŚCIÓWKI DO ODBIORU:

Muzeum Podgórze, oddział Muzeum Krakowa, ul. Limanowskiego 51, w dniach: 17-18.09 oraz 21-23.09 w godz. 10.00-16.30.

Wszelkie informacje tel.: 12 396 39 49, biuro@podgorze.pl

Udział we wszystkich wydarzeniach jest bezpłatny